2016/ODD/BEd/NEW/305/
(A/B/C/D/E/F/G)/010

2016

B.Ed Third Semester

(New Course)

EDUCATION

Course No. : BEd–305 (N)

Full Marks : 70
Pass Marks : 28

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Candidates are to answer *either* from Option—A *or* Option—B *or* Option—C *or* Option—D *or* Option—E *or* Option—F *or* Option—G

OPTION—A

Course No. : BEd–305.1

(Teaching of Bengali)

১। নবম অথবা দশম শ্রেণীর পাঠ্যপুস্তক থেকে একটি উপএকক নির্বাচন করে প্রয়োজনীয় পর্ব বিভাজন করো। নির্বাচিত উপএককের শিক্ষণমূলক উদ্দেশ্য এবং শিক্ষণকৌশল উল্লেখ করো। উপএককটির উদ্দেশ্যভিত্তিক পত্র নির্মাণ (চারটি পদ ন্যূনতম) করো। ৪+৩+৩+৪=১৪

২। (ক) মাতৃভাষা হিসাবে বাংলা ভাষার স্থান নির্ণয় করো। জীবন ও শিক্ষায় মাতৃভাষার গুরুত্ব কতখানি, আলোচনা করো। ৪+১০=১৪

অথবা

(খ) প্রাথমিক স্তরে মাতৃভাষার মাধ্যমে শিক্ষার প্রয়োজনীয়তা সম্পর্কে তোমার মতামত দাও। সাহিত্য শিক্ষকের ব্যক্তিগত ও পেশাগত গুণাবলী উল্লেখ করো। ৪+১০=১৪

৩। (ক) পঠনের প্রয়োজনীয়তা কী? মাতৃভাষা শিক্ষার ক্ষেত্রে সরব পাঠ এবং নীরব পাঠের গুরুত্ব আলোচনা করো। ৪+৫+৫=১৪

অথবা

(খ) ভাষা শিক্ষার ক্ষেত্রে 'শুনতে শেখানো'র প্রয়োজনীয়তা বিষয়ক আলোচনা করো। মাতৃভাষা শিক্ষায় কথন ও লিখনের গুরুত্ব আলোচনা করো। ৪+৫+৫=১৪

৪। (ক) গদ্যপাঠ ও কবিতাপাঠের মাধ্যমে শিক্ষার্থীর মানসিক বিকাশ কীভাবে ঘটে? গদ্য ও কবিতা পাঠদানের পদ্ধতিগত পার্থক্য আলোচনা করো। ৬+৮=১৪

অথবা

(খ) বাংলা রচনা শিক্ষার উদ্দেশ্য কী কী? শিক্ষার্থীদের সৃজনশীল রচনাশক্তির বিকাশে ভাব-সম্প্রসারণ, সারাংশ লিখন কীভাবে সহায়ক হতে পারে, যুক্তিসহ আলোচনা করো। ৫+৯=১৪

৫। (ক) সাধুভাষা ও চলিত ভাষার পার্থক্য নির্ণয় করো। মান্যচলিত রীতির উদ্ভব ও সমাজভাষাতাত্ত্বিক দৃষ্টিকোণ থেকে তার বিশ্লেষণ উপস্থাপন করো। ৪+৫+৫=১৪

অথবা

(খ) শিক্ষা প্রদীপনের ব্যবহার সম্পর্কে আলোচনা করো। ব্যাকরণ শিক্ষাদানের ক্ষেত্রে কোন্ ধরনের শিক্ষা প্রদীপন ব্যবহৃত হয়, উদাহরণ সহযোগে আলোচনা করো। ৪+১০=১৪

OPTION—B

Course No. : BEd–305.2

(Teaching of Hindi)

1. (क) भाषा के विविध रूपों की चर्चा करते हुए मातृभाषा की विशेषताओं का उल्लेख करें। 4+3=7

(ख) भाषा का अर्थ व परिभाषा देते हुए उसकी विशेषताओं व विविध रूपों की चर्चा करें। 3+4=7

अथवा

2. (क) भाषा-शिक्षण के उद्देश्यों पर प्रकाश डालते हुए इसकी व्यावहारिक विशेषताएँ बताएँ। 3+4=7

(ख) विभिन्न स्तर पर शिक्षा के पाठ्यक्रम में मातृभाषा का स्थान एवं त्रिभाषा सूत्र की उपयोगिता बताएँ। 3+4=7

3. (क) हिन्दी भाषा के शिक्षण सिद्धान्त व सूत्र क्या हैं? इनकी समस्याओं व समाधान पर प्रकाश डालें। 4+3=7

(ख) सूक्ष्म-शिक्षण द्वारा कौशलों का विकास (भाषिक कौशल) व सहायक सामग्री का अनुप्रयोग तथा महत्त्व की चर्चा करें। 4+3=7

अथवा

4. (क) हिन्दी भाषा-शिक्षण के गुण, दक्षता तथा भाषा समन्वयन पर चर्चा करें। 4+3=7

(ख) हिन्दी भाषा-शिक्षण की मनोवैज्ञानिक प्रविधियाँ कौन-कौन सी हैं? 7

5. (क) गद्य-शिक्षण एवं पद्य-शिक्षण की चर्चा करते हुए इनके अन्तर को स्पष्ट करें। 4+3=7

(ख) रचना-शिक्षण एवं व्याकरण-शिक्षण के योजना प्रारूप बताएँ। 4+3=7

अथवा

6. (क) भाषा-शिक्षण में निदानात्मक शिक्षण व उपचारात्मक शिक्षण की क्या आवश्यकता है? 4+3=7

(ख) हिन्दी भाषा-शिक्षण में पाठ्य सहगामी क्रियाकलाप क्यों आवश्यक है? उदाहरण सहित बताएँ। 5+2=7

7. (क) भाषा-कक्ष एवं प्रयोगशाला, क्रियात्मक अनुसंधान हेतु क्यों आवश्यक हैं? 3+4=7

(ख) इकाई परीक्षण निर्माण क्या है? इसके अनुप्रयोग व मूल्यांकन की चर्चा करें। 4+3=7

अथवा

8. (क) हिन्दी भाषा में मूल्यांकन की क्या आवश्यकता है? इसके महत्त्व एवं उपलब्धियों का परीक्षण-मूल्यांकन क्यों आवश्यक है? 3+4=7

(ख) विभिन्न स्तर के शिक्षा पाठ्यक्रम में मातृभाषा एवं हिन्दी की महत्ता बतलाएँ। 4+3=7

9. (क) भाषा के विविध रूप क्या हैं? हिन्दी-शिक्षण की समस्याओं का समाधान कैसे हो? 3+4=7

(ख) हिन्दी भाषा में क्रियात्मक अनुसंधान की प्रविधियाँ क्या हैं? 7

अथवा

10. (क) निम्न में से किसी **एक** पर विस्तृत आलेख लिखें : 7

(i) बेटी बचाओ, बेटी पढ़ाओ

(ii) देश-प्रेम में शिक्षण का दायित्व

(iii) यदि मैं सैनिक होता

(iv) स्वच्छता अभियान का महत्त्व

(ख) निम्न में से किसी **एक** पर लिखें : 7

(i) मैथिलीशरण गुप्त के काव्य में ओज

(ii) कबीर एक समाज सुधारक

(iii) फणीश्वरनाथ रेणु के साहित्य में लोक-जीवन

OPTION—C

Course No. : BEd–305.3

(Teaching of English)

UNIT—I

1. *(a)* Discuss the general characteristics of English as a language. 10

Or

(b) Explain some of the basic principles of English language teaching.

2. *(a)* Briefly point out the difficulties in teaching of English as a second language. 4

Or

(b) Briefly point out the nature of English as a language.

UNIT—II

3. *(a)* Discuss the position of English as a second language in school curriculum in Assam. 10

Or

(b) Explain the aims and objectives of teaching English as a second language in India.

4. *(a)* Briefly point out your understanding of the mechanics of reading or writing. 4

Or

(b) Briefly point out the importance of teaching English vocabulary for a second language learner.

UNIT—III

5. *(a)* Explain the communicative approach of teaching English as a second language. 10

Or

(b) Discuss direct method of teaching English as a second language.

6. *(a)* Briefly point out the advantages of translation method of teaching English as a second language. 4

Or

(b) Write a short note on the structural approach of teaching English as a second language.

UNIT—IV

7. *(a)* Prepare a lesson plan on any poem for Class X. 10

Or

(b) Prepare a lesson plan on any prose piece for Class X.

8. Write a short note on any *one* of the following : 4

(a) Present Indefinite tense

(b) Subject-Verb agreement

UNIT—V

9. *(a)* Discuss the need of audiovisual aids in classroom teaching. 10

Or

(b) Discuss various types of audiovisual aids employed in classroom teaching.

10. *(a)* Briefly point out the importance of audiovisual aids in classroom teaching. 4

Or

(b) Briefly point out the purpose of the use of audiovisual aids in classroom teaching.

OPTION—D

Course No. : BEd–305.4

(Teaching of Assamese)

UNIT—I

১। 'ভাষা' কাক বোলে? ভাষা শিক্ষাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য কি? শিক্ষাৰ মাধ্যমৰূপে মাতৃভাষাৰ গুৰুত্ব নিৰ্ণয় কৰা। ২+৪+৮=১৪

অথবা

২। 'মাতৃভাষা' বুলিলে কি বুজা? শ্ৰৱণ, কথন, পঠন আৰু লিখন— এই চাৰিটাই মাতৃভাষা শিক্ষাত কেনে ভূমিকা পালন কৰে, যুকিয়াই লিখা। ৪+১০=১৪

UNIT—II

৩। (ক) মাতৃভাষা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ব্যাকৰণ পাঠৰ আৱশ্যকতা দেখুওৱা। ৫

(খ) অসমীয়া ভাষাত বিশিষ্ট ব্যঞ্জনধ্বনিৰ সংখ্যা কেইটা আৰু কি কি? ৪

(গ) ভাষা শিক্ষাৰ বাবে ধ্বনিতত্ত্বৰ জ্ঞান কিয় অপৰিহাৰ্য, চমুকৈ লিখা। ৫

অথবা

৪। (ক) ষত্ববিধিৰ নিয়মকেইটা লিখা। ৪

(খ) তলৰ যি কোনো **এটাৰ** ভাৱাৰ্থ সম্প্ৰসাৰণ কৰা: ৪

(১) অভ্যাসৰ নৰ, কৰ্ণপথে কৰে শৰ

(২) ধনেই ধৰ্মৰ মূল, ধন নহ'লে যায় জাতিকুল

(৩) চৰিত্ৰবান মানুহ পবিত্ৰ জলৰ নিচিনা

(গ) তলৰ শব্দবোৰত কি প্ৰত্যয় আছে, ভাঙি দেখুওৱা : ৩
বুধিয়ক ; নাৰৰীয়া ; কঁহাৰ ; বাছনি ; সাহিয়াল ; এলেহুৱা।

(ঘ) তলত দিয়া শব্দবোৰৰ সন্ধি ভাঙা আৰু কৰা : ৩
দেৱৰ্ষি ; শয়ন ; তদুপৰি ; জগৎ + জীৱন ; নিঃ + আকাৰ ; উৎ + শৃঙ্খল।

UNIT—III

৫। তলৰ যি কোনো **এটাৰ** বিষয়ে ৮ম শ্ৰেণীৰ উপযোগীকৈ পাঠ-পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা: ১৪

(ক) ব্যাকৰণ পাঠ :
তদ্ধিত প্ৰত্যয় *অথবা* বহুব্ৰীহি সমাস

(খ) ৰচনা পাঠ :
দৈনন্দিন জীৱনত বিজ্ঞানৰ প্ৰভাৱ

অথবা

তোমাৰ এখন ভাললগা গ্ৰন্থ

(গ) কবিতা পাঠ :
মাধ্যমিক পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত (৮ম শ্ৰেণীৰ) যি কোনো এটা কবিতা বা কবিতাংশ

(ঘ) গদ্য পাঠ :
মাধ্যমিক পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত (৮ম শ্ৰেণীৰ) যি কোনো এটা গদ্য বা গদ্যাংশ

UNIT—IV

৬। পাঠ্যক্ৰম (Syllabus) বুলিলে কি বুজা? ভাষা-বিষয়ক পাঠ্যক্ৰমত দ্ৰুতপাঠৰ অন্তৰ্ভুক্তিৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কেনে দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব বিচৰা হয়, আলোচনা কৰা। ৪+১০=১৪

অথবা

৭। আদৰ্শ অসমীয়া পাঠ্যপুথিৰ বৈশিষ্ট্য তথা গুণাৱলী কেনে? অসমৰ মাধ্যমিক শিক্ষা সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তিত পাঠ্যক্ৰমত অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ স্থান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। ৬+৮=১৪

UNIT—V

৮। মূল্যায়ন বুলিলে কি বুজা? অবিৰত সামগ্ৰিক মূল্যায়নৰ ধাৰণা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা দৰ্শাই এটি আলোচনা যুগুত কৰা। ৪+১০=১৪

অথবা

৯। মাতৃভাষাৰ আদৰ্শ প্ৰশ্নপত্ৰ প্ৰস্তুতিকৰণৰ বাবে কি কি বিষয়ত মনোযোগী হ'ব লাগে? মাতৃভাষা শিক্ষাত বিষয়নিষ্ঠ প্ৰশ্নৰ (Objective-type question) কাৰ্যকাৰিতা কি? ৮+৬=১৪

OPTION—E

Course No. : BEd–305.5

(Teaching of Manipuri)

১। (ক) মমারোন্দ মহৈ তম্বগি কান্নব সীংথাদুন ইসি। মণিপুরিন মমারোল্ ওইব সাত্রসিংদ তম্বীবগি মরু ওইব স্কিল্ (skill) মরি অদু সীজিন্নবগি মওং ইথোক্সি। ৪+১০=১৪

নত্রগা

(খ) মহৈ মসিং তম্বদ মমারোন্ থাদোক্প য়াদে হায়বগি মরম্ তাক্সি। মণিপুরি তম্বীবদ ইব অমসুং পাবগি পাংগল্ করম্ন হেন্গৎ-হন্ব য়াগনি হায়ব নৈনদুন ইসি। ৪+১০=১৪

২। (ক) সৈরেং তম্বীবগি পান্দম্ তাক্সি। ফজব সৈরেং অমা সীংথাদুন উৎকদব মসক্সিং অদু ইথোক্সি। ৬+৮=১৪

নত্রগা

(খ) অনীসুব লোল্ তম্বীবদ মথং মনাউ নাইন তম্বীগদবসিং অদু করি করিনো তাক্সি। মণিপুরিবু অনীসুব লোল্ ওইন তম্বীবদ ওদিও-লিংগুএল্ মেথৎ (Audio-Lingual method) সীজিন্নব য়াই হায়বসি নৈনদুন ইসি। ৪+১০=১৪

৩। (ক) <u>গ্রামার ত্রান্সলেসন্ মেথৎ</u>
হায়বসি করিনো তাক্সি। লোল্ তম্বীবদ মেথৎ অসিগি কান্নব অমসুং অসোন্ব লৈবসিং অদু সন্দোক্ন ইথোক্সি। ৫+৯=১৪

নত্রগা

(খ) লোল্ তম্বীবদ দাইরেক্ মেথৎকি পান্দম্ করিনো তাক্সি। মেথৎ অসিগি মরু ওইব মগুন্সিং অদু মচা তান ইদুন খঙ্হন্সি। ৪+১০=১৪

৪। (ক) ইসতোপ্ অমসুং ফ্রিকেতিপ্ হায়বসিং অসি করিনো তাক্সি। প, ত, ক, ব, দ অমসুং গ গি হায়দোক্পগি মসক্ (articulatory description) পীসি। ৪+১০=১৪

নত্রগা

(খ) কম্পাউন্ ৱাৎ (compound word) হায়বসি করিনো তাক্সি। মণিপুরিদ লৈব মসিগি মখল্সিং অদু করি করিনো হায়ব খুদম্ পীদুন তাক্সি। ২+১২=১৪

৫। (ক) অফব তেস (test) অমগি মগুন্সিং অদু করি করিনো তাক্সি। CCEগি পান্দম্ অমসুং কান্নব সীংথাদুন ইসি। ৬+৮=১৪

নত্রগা

(খ) তম্বীবগি থৌরাং হায়বসি করিনো তাক্সি। ৱারেং তম্বীবগি থৌরাং অমদি কয়াৎ পরিং অম সেমদুন ইথোক্সি। ৩+১১=১৪

OPTION—F

Course No. : BEd–305.6

(Teaching of Sanskrit)

UNIT—I

(*Marks* : 14)

1. *(a)* Write a note on the importance of learning Sanskrit literature. 10

(b) Write down the names of eight Sanskrit dramatists. 4

OR

2. *(a)* Write a note on different methods of teaching Sanskrit. 10

(b) Write down the name of various audio-visual aids in teaching Sanskrit. 4

UNIT—II

(*Marks* : 14)

3. *(a)* Discuss the process of the preparation of Sanskrit textbook. 7

(b) Write a note on the rules of translation of Sanskrit Grammar. 7

OR

4. *(a)* Describe different rules of Sanskrit School. 7

(b) Give an account of the qualities of a good Sanskrit teacher. 7

UNIT—III

(*Marks* : 14)

5. *(a)* Give an account of the method of teaching of prose literature in Sanskrit. 7

(b) Write a note on the method of teaching and purpose of the poetry in Sanskrit. 7

OR

6. *(a)* Conjugate the following : 1×10=10

(i) पठ् in लट् 3rd person plural

(ii) पठ् in लङ् 1st person singular

(iii) लिख् in लट् 2nd person dual

(iv) लिख् in लङ् 3rd person singular

(v) अस् in लट् 1st person dual

(vi) अस् in लङ् 3rd person singular

(vii) भू in लट् 2nd person dual

(viii) भू in लङ् 3rd person dual

(ix) कृ in लट् 1st person plural

(x) कृ in लङ् 3rd person singular

(b) Decline the following : 1×4=4

(i) राम in पञ्चमी एकवचन

(ii) हरि in सप्तमी बहुवचन

(iii) नदी in षष्ठी द्विवचन

(iv) लता in तृतीया द्विवचन

UNIT—IV

(*Marks* : 14)

7. *(a)* Give an account of the teaching of pronunciation in Sanskrit. 7

(b) Discuss various types of incorrect pronunciation and necessary steps for correct pronunciation. 7

OR

8. *(a)* Write a note on the syntax in Sanskrit. 7

(b) Discuss the cause of incorrect syntax and measures for correct syntax. 7

UNIT—V

(*Marks* : 14)

9. *(a)* Write an essay on Kālidāsa (in Sanskrit). 10

(b) Give Sanskrit equivalents of any *four* of the following : 4

Book ; Table ; Sun ; Moon ; Lotus ; Pond.

OR

10. *(a)* Write an essay on Assam University (in Sanskrit). 10

(b) Give English equivalents of any *four* of the following : 4

कूपी ; कुञ्चिका ; कूथः ; कटः ; चमसिकम् ; चुल्लिका ; चक्रम् ; छत्रम्।

OPTION—G

Course No. : BEd–305.7

(Teaching of Mathematics)

1. *(a)* Explain the important aims of teaching mathematics at secondary level. 9

(b) Discuss the value of accuracy in mathematics. 5

OR

2. *(a)* Describe in brief the taxonomy of instructional objective by suitable illustration. 9

(b) Write down the important steps of lesson planning. 5

3. *(a)* Analyze the salient feature of mathematics curriculum of secondary school of SEBA Board. 9

(b) What is the place of mathematics in Secondary Education curriculum? 5

OR

4. *(a)* Explain problem solving method with suitable example. 9

(b) Write a short essay on inductive and deductive method. 5

5. *(a)* What is individualized system of instruction? 5

(b) Describe programme learning as individualized system of instruction and differentiate linear programming from branching. 4+5

OR

6. *(a)* What is CAI? 5

(b) What is EDUSAT? Explain the use of World Wide Web in teaching-learning process. 4+5

7. *(a)* Explain the concept of microteaching. 5

(b) Explain the questioning skills with suitable illustration. 9

OR

8. *(a)* Write short notes on skill of introduction and reinforcement. 4½×2=9

(b) Write down the importance of mathematics club. 5

9. *(a)* Differentiate between teacher-made and standardized achievement test. 5

(b) Explain the steps of construction of standardized achievement test. 9

OR

10. *(a)* What is formative and summative evaluation? 5

(b) Explain diagnostic testing and remedial teaching with suitable illustration. 9

★★★